

Другим етапом землевпорядних дій повинна стати оцінка техногенних забруднень земельних угідь та інших природних ресурсів і відповідне зонування земель за рівнем забрудненості та можливістю відновлення для подальшого використання за відповідним цільовим призначенням.

Третій етап, власне розроблення комплексних планів територіально-просторового відновлення та розвитку землекористування сільських територіальних громад, які за структурою та змістом повинні включати: аналіз та оцінку антропогенного порушення земельних та інших природних ресурсів і майнових об'єктів, що потребують відновлення; оцінку екологічної стабільності та забезпечення безпечної життєдіяльності населення землекористування; розроблення землевпорядних та правових відновлювальних заходів для стабілізації використання земельних та інших природних ресурсів і майнових об'єктів а також сталого розвитку землекористування

Для реалізації запропонованих пропозицій необхідно здійснити законодавчі зміни і доповнення до Земельного кодексу та законів України «Про землеустрій», «Про охорону земель» та інших, методично-нормативне і інституціональне забезпечення вказаного комплексу заходів. На це вже сьогодні мають бути направлені зусилля землевпорядної, містобудівної, еколого-економічної наукової спільноти, фахової громадськості, Держгеокадастру України, відповідних міністерств.

Бібліографічний список

1. Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні»: Закон України від 24 лютого 2022 р. № 2102-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2102-20#Text>.
2. Про землеустрій: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.
3. Третяк А.М. Територіально-просторове планування: базові засади теорії, методології, практики: монографія / А.М. Третяк, В.М. Третяк, Т.М. Прядка; Н.А. Третяк, [за заг. ред. А.М. Третяка]. Біла Церква: «ТОВ «Білоцерківдрук», 2021. 142 с.

УДК 330.111.4:332

МІСЦЕ І РОЛЬ ЗЕМЛІ В ПРОЦЕСІ СУСПІЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА

*Бура А.О., ЗВО першого (бакалаврського) рівня ОПП «Геодезія та землеустрій»
Панасюк О.П., старший викладач кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна*

Земля є важливою основою для вдоволення фундаментальних потреб людства, виступає першорядним механізмом виробничих систем та утримує значне місце у нашому житті. З самого початку земля є невід'ємною частиною життя людини. У поєднанні із людською працею, земля стає головним засобом виробництва. Особливою ознакою землі, як засобу виробництва, є поєднання функцій предмета і засобу праці в одному процесі. Земля має унікальну рису – родючість, тобто здібність відновлювати рослини та задовольняти їх потреби поживними речовинами. В свою чергу, родючість підпорядкована соціально-економічним та технологічним факторам. Якщо нераціонально використовувати землю, можна лишити її цієї виняткової риси, тому перед людством постає проблема охорони та організації збалансованого користування земельними ресурсами.

Землеустрій представляє собою сполучення соціально-економічних систем, цілеспрямованих на вирішення земельних питань і організації земельних ділянок. На рисунку 1 представлено основні завдання землеустрою, відповідно до статті 183 Земельного кодексу України [1].

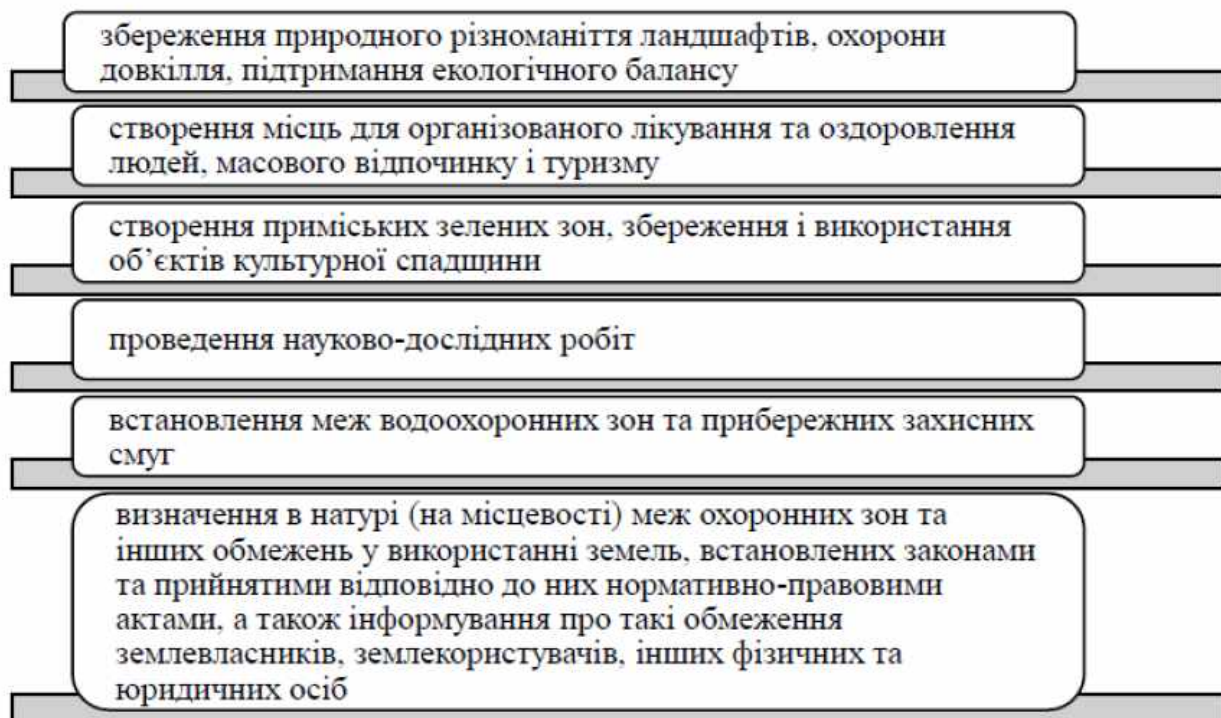

Рис. 1. Основні завдання землеустрою

Згідно із рисунком 1, завдання землеустрою передбачають злагоджену та доцільно організовану роботу задля покращення стану та розподілу ґрунтів. У статті 2 Земельного кодексу України об'єктами земельних відносин, в тому числі і землеустрою, є землі в межах території України (територія України, території адміністративно-територіальних утворень, територіальні зони), земельні ділянки, у тому числі, земельні частки (паї) [1]. Основним законом нашої держави є Конституція України, яка має найвищу юридичну силу. В статті 14 Конституції зазначено, що земля виступає основним національним багатством, перебуває під особливою охороною держави [2].

Земля є основною природною та матеріальною умовою для життя і діяльності людей, базисом для розміщення і розвитку всіх галузей народного господарства, головним засобом виробництва в сільському і лісовому господарствах.

Проект землеустрою являє собою першорядний та основний документ, що надає можливість доцільно формувати функціонування виробництва та земельних ділянок, насамперед сільськогосподарських організацій, здійснювати перерозподіл ділянок у випадку зміни прав на землю, раціонально і ефективно користуватися, зберігаючи земельні ресурси та розкривати напрями інвестицій. Згідно Закону України «Про землеустрій» проект землеустрою – це «сукупність економічних, проектних і технічних документів щодо обґрунтування заходів з використання та охорони земель, які передбачається здійснити за таким проектом».

Без землі масштабний процес сільськогосподарського виробництва став би неможливий. Таке розуміння місця і ролі землі в сільськогосподарському виробництві, в процесі розвитку продуктивних сил значно розширилося. В промисловості роль земельних ресурсів зростає і виходить за межі сільського господарства, адже виробництво сировини і товарів сільського господарства є залежним і від інших галузей народного виробництва. У цих умовах земельні ресурси можна охарактеризувати, як головний засіб виробництва не тільки в сільському

господарстві, але й в агропромисловому комплексі загалом. Це важливе і нове розуміння особливості землі, як засобу виробництва, сформувався останнім часом.

Відповідно до результатів досліджень, упродовж останніх двох десятиріч років спостерігається зниження родючості ґрунтів [3]. Порушення законів землеробства є головною причиною зниження ефективності використання земельних ресурсів. На сьогоднішній день раціональне використання земель розглядається, як природничо-наукова та соціально-економічна проблема. Задля оптимізації балансу використання та збереження земельних ресурсів використовуються такі основні принципи, як:

- екологічність;
- раціональне господарське облаштування;
- економічна доцільність;
- агроекологічний моніторинг;
- культурно-меліоративна система землеробства;
- чітке дотримання вимог повноти та своєчасності внесення земельно-кадастрових даних;
- запровадження механізмів приватизації та передачі земель у власність, розподілу та перерозподілу земель.

Зрегулювати проблему родючості можна шляхом проведення землеустрою. Землеустрі́й – це сукупність соціально-економічних та екологічних заходів, спрямованих на регулювання земельних відносин та раціональну організацію території адміністративно-територіальних одиниць, суб'єктів господарювання, що здійснюються під впливом суспільно-виробничих відносин і розвитку продуктивних сил [1].

Слід відмітити, що розвиток землеробства залежить від ефективних та раціональних методів системи сівозмін, адже вони є безвартним регулятором, який відтворює родючість та поживність ґрунтів. На рисунку 2 представлені чинники, які покращуються сівозмінною.

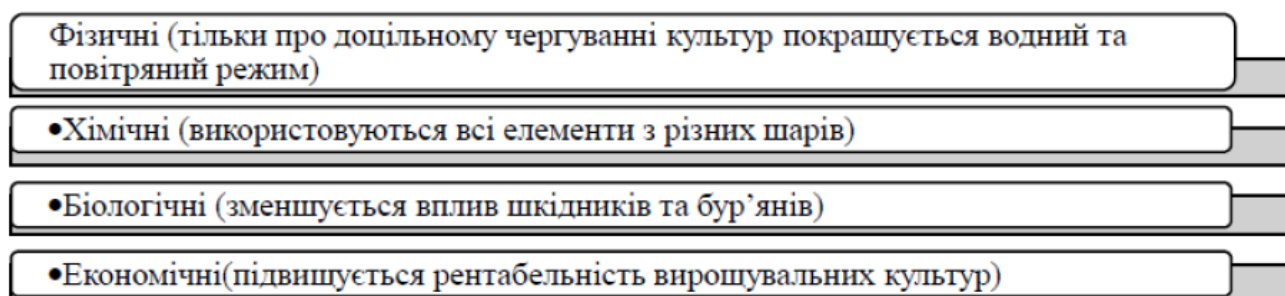

Рис. 2. Чинники, що покращуються при застосуванні сівозміни

Отже, при злагодженому поєднанні зональних обґрунтованих сівозмін з певними технологічними методами стає можливо покращити та збільшити продуктивність землі. Відповідно до статті 184 Земельного кодексу України зміст землеустрою передбачає [1] (див. рис. 3).

Виходячи із рисунку 1 та 3, основні завдання землеустрою та його зміст містять у собі способи охорони та покращення родючості землі згідно із законами України. Дана методика передбачає в собі удосконалення способів покращення продуктивності суспільних виробництв, пов'язаних із землею.

Висновок: опрацювавши та дослідивши даний матеріал, можна зробити висновок, що земля відіграє значну роль в нашому житті, зокрема в сільськогосподарській, лісогосподарській, агропромисловій та інших галузях виробництва. Вона є як предметом, так і засобом праці. Цей потужний ресурс може бути вирішальним у розвитку та функціонуванні країни.

Рис. 3. Зміст землеустрою

Але, на сьогоднішній день відносини людей із землею мають здебільшого тільки споживчий характер, цим самим виснажуючи її. Земля відноситься до невідновних природних ресурсів. Зважаючи на це, важливо сприяти її відновленню за допомогою раціонального та організованого використання або розподілу земельних ділянок. Землеустрій надає можливості покращити розвиток землеробства, раціонально організовуючи функціонування підприємств, земельних ділянок, їх перерозподіл та ефективність користування землею, зберігаючи земельні ресурси.

Бібліографічний список

1. Земельний кодекс України: Закон України від 25.10.2001р. №2768-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 06.06.2022).
2. Конституція України : Відомості Верховної Ради України. 1996 р. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 06.06.2022).
3. Семенчук І.М., 2018. Проблеми збереження та відтворення родючості ґрунтів України. Агросвіт, №5. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/5_2018/9.pdf (дата звернення 06.06.2022).